

The authors noted that the creation of cultural and educational process associated with the inclusion of teaching and learning activities in which knowledge transformed into a system of professional activities, interactive student mastered the knowledge and skills acquired communicative interaction skills, ability to work individually and in a group. Also promising is the involvement in the learning process representatives of institutions restaurants.

Key words: professional culture, professional orientation, professional identity, professional competence, cognitive component of the professional culture of the future specialists in restaurants, activity component, creative style of professional activities, communicative activities, reflective-evaluative activities.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2013 р.

Стаття прийнята до друку 31.05.2013 р.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Курило В. С.

УДК 378.1+379.832

А. В. Віндюк

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГОСТИННОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Туризм є невід'ємною складовою світового ринку. Зважаючи на місце та роль туризму в житті суспільства, держава, створює умови для розвитку готельної індустрії. За даними Державної служби статистики України кількість підприємств готельного типу складала 1731 (2010 р.), санаторно-курортних та оздоровчих закладів – 20662 (2011 р.), а саме санаторії та пансіонати з лікуванням – 508, санаторії-профілакторії – 224, будинки і пансіонати відпочинку – 280, бази та інші заклади відпочинку – 1947, дитячі оздоровчі табори – 17703 [2].

Подальший динамічний розвиток туризму та готельної індустрії зумовлює необхідність удосконалення якості підготовки кадрів, забезпечення галузі туризму та готельного господарства фахівцями, які відповідали б міжнародним стандартам у сфері послуг.

В умовах розбудови української держави туризм та готельна індустрія стає дієвим засобом формування ринкового механізму господарювання, надходження значних коштів до державного бюджету, однією з форм раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля.

Проблема ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців гостинності зумовлена необхідністю подолання суперечностей, які виникають між вимогами суспільства до професійної підготовки майбутніх фахівців з гостинності і їх кваліфікацією відповідно до

освітньо-кваліфікаційного рівня; змістом професійно-орієнтованих дисциплін і педагогічними технологіями реалізації цього змісту; орієнтацією на нові моделі навчально-виховного процесу.

В останні роки заявилося багато робіт, у яких безпосередньо чи у зв'язку із вивченням інших проблем досліджуються питання професійної підготовки майбутніх фахівців з гостинності.

Різні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з гостинності розглядали такі вчені, як С. І. Байлик [1], В. А. Квартальнов [3], Л. В. Кнодель [4], О. О. Любіцева [5], М. П. Мальська [6] В. К. Федорченко [8] та інші.

Незважаючи на наявність значної кількості психолого-педагогічних досліджень, проблему професійної підготовки майбутніх фахівців з гостинності у вищих навчальних закладах недостатньо досліджено в теоретико-методологічному аспекті. Поза увагою дослідників залишилися концептуальні ідеї щодо особистісної орієнтованої професійної підготовки.

В Україні, починаючи з 2002 року, змінювалися назви спеціальності, галузеві стандарти вищої освіти, за якими здійснювалася підготовка майбутніх фахівців з гостинності: «Готельне господарство», «Організація готельного обслуговування», «Готельно-ресторанна справа». До 2007 року спеціальність «Готельне господарство» була складовою напряму підготовки «Туризм». З позиції сьогодення професійна підготовка фахівця з готельно-ресторанної справи потребує враховувати сучасні вимоги до гостинності.

Мета статті – з'ясування рівня професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи до роботи в сфері гостинності. У відповідності з метою були поставлені наступні завдання: проаналізувати підготовленість студентів напряму підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» до професійної діяльності; порівняти результати анкетування студентів першого та четвертого курсів Класичного приватного університету м. Запоріжжя напряму «Готельно-ресторанна справа».

В «Енциклопедичному словник-довіднику з туризму» поняття «гостинність» визначається як «найважливіша споживча властивість продукту туристського: вміння дати відчути клієнтові, що йому раді, з гідністю продемонструвати свою повагу, зробити люб'язність. Формула гостинності: гідність + повага + люб'язність». Гостинність забезпечується: якіснішим інформуванням як місцевих, так і регіональних ринків; створенням у потенційних споживачів туристського продукту позитивного образу туристської місцевості і підприємств; прагненням обслуговуючого персоналу робити туристам знаки уваги; уважним ставленням співробітників до прохань клієнта; полегшенням орієнтації туристів в одержанні послуг. Споживачеві мають бути гарантовані ввічливість, доброзичливість, комунікабельність персоналу [7, с. 94-95]. Отже, підготовка фахівця з готельно-ресторанної справи

повинна здійснюватися з урахуванням сучасних вимог до гостинності.

Для задоволення цих вимог необхідна сумлінна робота з підготовки фахівців готельно-ресторанної справи. У 1997 р. за ініціативою ректора Київського університету туризму, економіки і права, професора В.К. Федорченка була створена Асоціація навчальних закладів України туристичного та готельного профілю. На сьогодні членами цієї Асоціації є 75 вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації, які здійснюють професійну підготовку з туризму й готельного господарства. В Україні професійну підготовку майбутніх фахівців з туризму й готельно-ресторанної справи здійснюють понад 100 вищих навчальних закладів.

За останні роки галузеві стандарти вищої освіти підготовки фахівців з туризму та гостинності змінювалися, що ускладнювало професійну підготовку у вищих навчальних закладах України. З 2002 р. у вищих навчальних закладах здійснювалася підготовка фахівців з гостинності напряму «Туризм». У 2004 р. затверджені галузевий стандарт з відповідного напряму, до якого віднесено спеціальності «Готельне господарство» та «Туризм». У 2006 р. до переліку напряму включено спеціальність «Готельно-ресторанна справа». У 2007 р. затверджено галузевий стандарт підготовки майбутніх фахівців з напряму «Готельно-ресторанна справа» відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», у 2011 р. – «спеціаліст» і «магістр».

З метою з'ясування деяких аспектів підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи було проведено анкетування 43 студентів першого та четвертого курсів напряму підготовки 140101 «Готельно-ресторанна справа» Інституту здоров'я, спорту та туризму Класичного приватного університету, м. Запоріжжя.

Проаналізуємо отримані результати анкетування майбутніх фахівців з готельно-ресторанної справи. На питання анкети «Чи вважаєте Ви за необхідне здійснювати у вищих навчальних закладах України підготовку майбутніх фахівців з готельно-ресторанної справи?», було отримано наступний результат, 100% студентів першого та четвертого курсів вважають за необхідне здійснювати у вищих навчальних закладах підготовку майбутніх фахівців з готельно-ресторанної справи.

Результати відповідей на друге запитання анкети «Наскільки Ви особисто підготовлені для організації й здійснення роботи в сфері готельного господарства?» представлено на рис. 1.

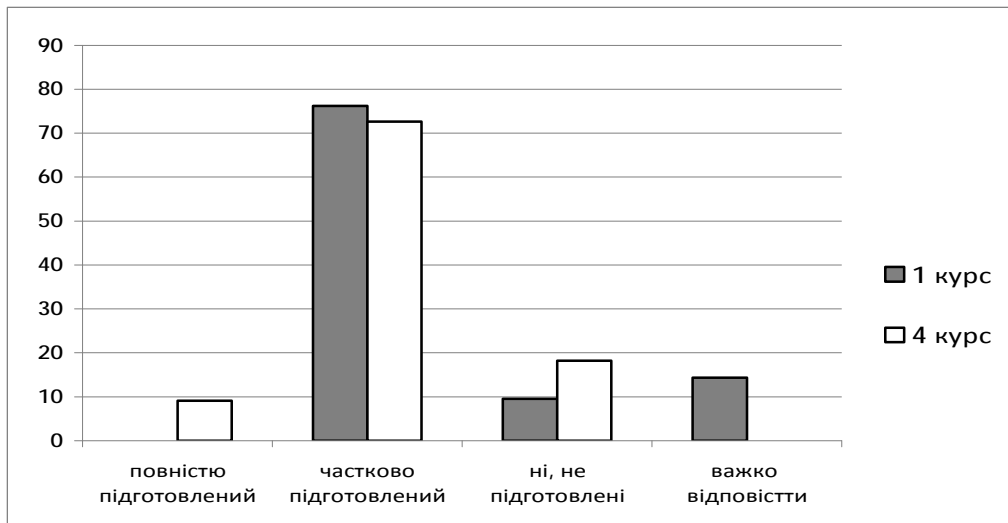

Рис. 1. Результати відповідей студентів стосовно особистої підготовленості в якості, фахівців готельної справи (%).

Аналіз відповідей, показує, що повністю підготовленими для організації й здійснення роботи в сфері готельного господарства себе вважають 9,1% студентів 4 курсу, частково підготовленими – 76,2% студентів 1 курсу та 72,7% студентів 4 курсу, отже показники майже однакові. Можна зробити припущення, що першокурсники переоцінюють свої можливості, а старший курс більш критично відносяться до наявності в них професійних навичок, очевидно, що проходження різноманітних практик, згідно навчального плану внесла свої корективи.

Розподіл відповідей на третє запитання анкети «Наскільки Ви особисто підготовлені для організації й здійснення роботи в сфері ресторанної діяльності?» за курсами представлено в рис.2.

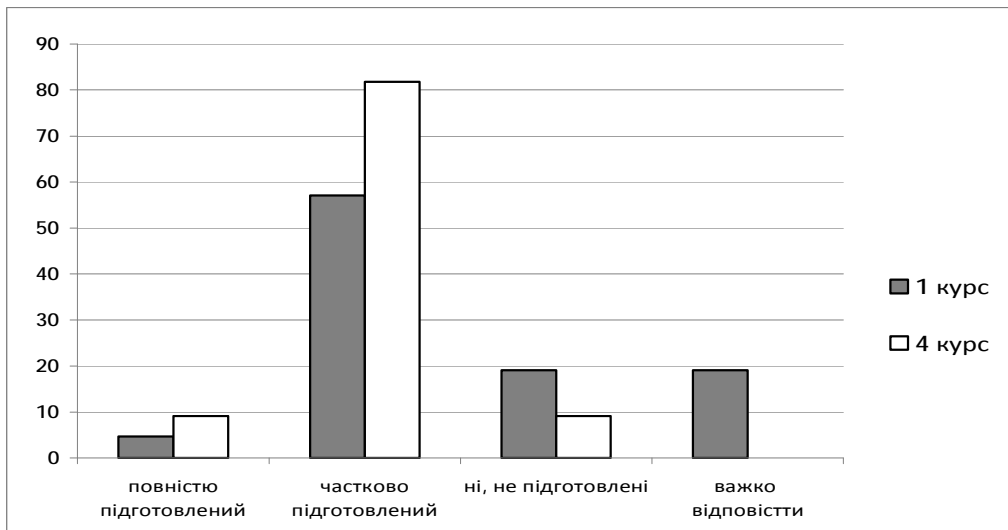

Рис. 2. Результати відповідей студентів стосовно особистої підготовки в якості, фахівців ресторанної справи (%).

Аналіз відповідей, показує, що повністю підготовленими для організації й здійснення роботи в сфері ресторанної справи вважають себе 44,7% студентів 1 курсу та 9,1% студентів 4 курсу, частково підготовленими – 57,1% студентів 1 курсу та 81,8% студентів 4 курсу, не підготовлені – 19,1% студентів 1 курсу та 9,1% студентів 4 курсу. Важко було відповідати – 19,1% студентів 1 курсу, студентів 4 курсу в цій категорії не було.

Зробивши, порівняння результатів відповідей на друге та третє запитання, можна зробити припущення, що до професійній діяльності в ресторанній галузі студенти незначно менше підготовлені порівняно з готельною справою. Це потребує удосконалення навчально-методичної роботи зі студентами, необхідно доопрацювання навчального плану підготовки бакалаврів на пряму підготовки «Готельно-ресторанна справа».

Аналіз результатів відповідей на запитання анкети «Наскільки Ви володієте знаннями про мету та завдання готельно-ресторанної справи?» свідчить про те, що повністю володіють необхідними знаннями про мету та завдання тільки 4,7% студентів 1 курсу та 36,4% студентів 4 курсу, частково, володіють 90,6% студентів 1 курсу та 63,6% студентів 4 курсу. Це вказує на те, що майже всі студенти мають уявлення о необхідності рішення завдань професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в вищих навчальних закладах.

З метою визначення сучасного стану професійної підготовки фахівців з готельно-ресторанної справи було проведено анкетування фахівців готелів м. Запоріжжя «Інтурист», «Джаз», «7 Днів». Проаналізуємо отримані результати анкетування щодо визначення сучасного стану та проблем професійної підготовки фахівців з готельно-ресторанної справи.

Відповіді опитаних фахівців готельних і ресторанних підприємств щодо того, чи відповідає, на їх думку, рівень професійної підготовленості фахівців з готельно-ресторанної справи сучасним вимогам, розподілилися таким чином: 4,65% респондентів вважають, що рівень професійної підготовленості фахівців з готельно-ресторанної справи відповідає сучасним вимогам; частково відповідає – 41,86%; не відповідає – 18,60%; важко було відповісти – 34,89% респондентів. Відповіді щодо того, знання з якої дисципліни, на їх думку, має бути пріоритетним для майбутнього фахівця з готельно-ресторанної справи показали, що важливими у першу чергу для професійної підготовки у вищих навчальних закладах мають бути такі дисципліни: «Організація готельного господарства» – 26,79%; «Організація ресторанного господарства» – 20,54%; «Організація рекреаційних послуг» – 19,64%; «Іноземна мова (англійська мова)» – 16,07%.

На думку фахівців готельних і туристичних підприємств, вищезазначені дисципліни мають яскраво виражену практичну направленість, що важливо враховувати при підготовці майбутніх

фахівців з готельно-ресторанної справи.

Висновки. Аналіз результатів анкетування студентів вищих навчальних закладів, фахівців готельних та ресторанных підприємств засвідчив, що проблема професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-ресторанної справи є досить актуальною.

За результатами анкетування більш 70% студентів вважають собі частково підготовленими до професійною діяльності в готельно-ресторанній справі.

Отже, проблема підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи до професійної діяльності потребує подальшого удосконалення системи навчання, доопрацювання навчальних планів підготовки бакалаврів напряму «Готельно-ресторанна справа», розробці нових навчально-методичних матеріалів, відповідно до сучасних вимог.

Список використаної літератури

- 1. Байлик С.И.** Гостиничное хозяйство: учебник / С.И. Байлик. – 2-е изд., пере раб. и доп. – К.: Дакор, 2009. – 368 с.
- 2. Державний комітет статистики України 2010** [Електронний ресурс] // Веб-сайт Держкомстату України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
- 3. Квартальнов В.А.** Туризм: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 320 с.
- 4. Кнодель Л.В.** Теорія і практика підготовки фахівців сфери туризму в країнах-членах Всесвітньої туристської організації : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л.В. Кнодель. – Тернопіль, 2007. – 40 с.
- 5. Любіцева О.О.** Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2003. – [2-ге вид.]. – 436 с.
- 6. Мальська М.П.** Готельний бізнес: теорія та практика: навчальний посібник / М.П. Мальська, І.Г. Пандяк. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
- 7. Смолій В.А.** Енциклопедичний словник-довідник з туризму / [В.А. Смолій, В.К. Федорченко, В.І. Цибух]. – К. : Слово, 2006. – С. 94-95.
- 8. Федорченко В.К.** Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму : [монографія] / за ред. Н.Г. Ничкало, В.К. Федорченко. – К. : Слово, 2004. – 472 с.

Віндюк А. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців з гостинності на сучасному етапі

В статті розглянута проблема професійної підготовки майбутніх фахівців з гостинності в Україні, наведено аналіз результатів анкетування студентів Класичного приватного університету напряму підготовки б.140101 «Готельно-ресторанна справа» та фахівців готельних і ресторанных підприємств м. Запоріжжя, щодо визначення сучасного стану професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-ресторанної справи у вищих навчальних закладах України. Визначено шляхи удосконалення професійної підготовки зазначених фахівців.

Ключові слова: професійна підготовка, фахівець, анкетування,

готельно-ресторанна справа.

Виндюк А. В. Профессиональная подготовка будущих специалистов гостеприимства на современном этапе

В статье рассматривается проблема профессиональной подготовки будущих специалистов гостеприимства в Украине, приведен анализ результатов анкетирования студентов Классического частного университета специальности 6.140101 «Гостинично-ресторанное дело» и работников гостиничных, ресторанных предприятий г. Запорожья, относительно определения современного состояния профессиональной подготовки будущих специалистов гостинично-ресторанного дела в высших учебных заведениях Украины. Определены пути совершенствования профессиональной подготовки указанной специальности.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, специалист, анкетирование, гостинично-ресторанное дело.

Vindyuk A. V. Professional Training of Future Specialists in the Hospitality at the Present Stage

The paper considers the problem of training of future specialists in the hospitality in Ukraine. Despite the presence of a large number of psychological and educational researches, the problem of training future specialists in the hospitality universities insufficiently investigated in theoretical and methodological aspects. The analysis of the results of the survey 43 students of the first and fourth courses Institute of Health, Sport and Tourism Classic Private University of Zaporizhzhya specialty 6.140101 «Hotel and restaurant business» and specialists hotels Zaporozhye «Intourist», «Jazz», «7 Days», the current state of training of future specialists in hotel and restaurant business in universities of Ukraine. Ways of improving training. Confirmed that primarily for training in hospitality in higher education should be a priority following vocational and practical subjects as «Organization of the hotel industry», «Organization restaurant industry», «Organization of recreational services», «Foreign language (English)». According to specialists of the hotel and tourism enterprises, these disciplines have a strong practical focus.

Key words: professional training, expert surveys, hotel and restaurant business.

Стаття надійшла до редакції 30.01.2013 р.

Стаття прийнята до друку 31.05.2013 р.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Сорокіна Г. О.